

Koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan toimintasuunnitelma

Hämeenlinnan kaupunki

Sivistyksen ja hyvinvoinnin toimiala/Opetuspalvelut

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta 18.11.2025 § 130

Sisällysluettelo

1	Toiminnan säädöspohja.....	1
2	Toiminnan tavoitteet.....	1
2.1	Kodin ja koulun kasvatustyön tukeminen.....	2
2.2	Hyvinvoinnin, tunne-elämän ja sosiaalisen kehityksen tukeminen	2
2.3	Eettisen kasvun tukeminen.....	3
2.4	Osallisuuden edistäminen, tasa-arvon lisääminen ja syrjäytymisen ennaltaehkäiseminen	3
3	Toiminnan sisällölliset painotukset.....	4
4	Toiminnan järjestämisen periaatteet.....	4
4.1	Toiminnan laajuus ja toiminta-aika	4
4.2	Toimintaan hakeminen ja tiedottaminen	5
4.3	Toimintaryhmät ja osallistujien ohjautuminen niihin	5
4.4	Tukea tarvitsevat lapset.....	6
4.5	Välipala, kulkeminen, vakuutukset.....	7
4.6	Myönnetyn paikan irtisanominen	7
4.7	Toiminnan ohjaajat.....	7
4.8	Toimintatilat.....	8
4.9	Toimintamaksu ja maksun periminen	9
4.10	Maksuvapautus	10
4.11	Maksamatta jääneet toimintamaksut	10
5	Turvallisuus- ja pelastussuunnitelma	11
6	Toiminnan koordinointi ja yhteistyö eri tahojen kanssa	11
6.1	Yhteistyö palveluntuottajien kanssa	11
6.2	Yhteistyö kotien kanssa	12
6.3	Yhteistyö koulun kanssa.....	12

7	Toiminnan arviointi ja tilastointi	12
8	Talous.....	13
9	Sopimukset	13
10	Yhteistyö, markkinointi ja sponsorointi.....	13
11	Toimintasuunnitelman päivittäminen.....	14
	LIITE 1: Lasten aamu- ja iltapäivätoiminta ohjaavat lait ja säädökset	15

1 Toiminnan säädöspohja

Aamu- ja iltapäivätoiminnalla tarkoitetaan perusopetuslain mukaista perusopetuksen oppilaille suunnattua ohjattua toimintaa, jonka kokonaisuudesta kunta vastaa. Kunta voi järjestää toimintaa itse, hankkia ostopalveluna tai antaa avustusta palveluntuottajalle. Opetushallitus päättää perusopetuslain mukaisesti aamu- ja iltapäivätoiminnan tavoitteista ja keskeisistä sisällöistä antamalla toimintaa varten perusteet, joiden mukaisesti toimintaa tulee kunnassa järjestää. (Perusopetuslaki 48 b § 3 mom., OPH: Perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteet 2011, muutokset 2025)

Aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestäminen on kunnalle vapaaehtoista. Jos kunta järjestää tai hankkii tätä toimintaa, sitä tulee tarjota kaupungin päättämässä laajuudessa ensimmäisen ja toisen vuosiluokkien oppilaille sekä muiden vuosiluokkien osalta oppilaille, joille on tehty päätös oppilaskohtaisista tukitoimista ja niiden järjestämisestä tai oppilaalla on oppimiskykyyn vaikuttava vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite. (Perusopetuslaki 48 b § 1 mom.)

Hämeenlinnassa aamu- ja iltapäivätoimintaa järjestetään kaupungin omana toimintana sekä ostopalveluna. Kaupungin oman toiminnan yksiköissä voidaan toimintaa järjestää harkinnanvaraisesti myös avustettuna toimintana. Ostopalveluna hankittujen sekä mahdollista avustusta saavien palveluntuottajien tulee noudattaa perusopetuslakia, Opetushallituksen aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteita ja määräyksiä sekä tämän toimintasuunnitelman ehtoja.

Lasten aamu- ja iltapäivätoiminta perustuu lakeihin ja säädöksiin, jotka löytyvät liitteenä aineiston lopusta (LIITE 1).

2 Toiminnan tavoitteet

Aamu- ja iltapäivätoiminnan tavoitteet on määritelty perusopetuslain 48 a §:ssä sekä Opetushallituksen julkaisemassa Perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteissa.

Aamu- ja iltapäivätoiminnan tavoitteena on tukea kodin ja koulun kasvatustyötä sekä lapsen tunne-elämän kehitystä ja eettistä kasvua. Toiminnan tulee lisäksi edistää lasten hyvinvointia ja tasa-arvoisuutta yhteiskunnassa sekä ennaltaehkäistä syrjäytymistä ja lisätä osallisuutta. Tavoite velvoittaa kaikkia aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämisessä ja toteuttamisessa mukana olevia.

Tavoitteena on tarjota lapsille heidän tarpeitansa vastaavaa, monipuolista ja ohjattua toimintaa sekä antaa mahdollisuus lepoon ja itsekseen olemiseen. Toiminnalla pyritään vähentämään lasten yksinäistä aikaa ilman turvallisen aikuisen läsnäoloa sekä ohjata lasta aktiiviseen, terveelliseen ja kestävään elämäntapaan.

Toiminta pohjautuu perusopetuksen arvoihin, joita ovat ihmisoikeudet, tasa-arvo, demokratia, luonnon monimuotoisuuden ja ympäristön elinkelpoisuuden säilyttäminen sekä monikulttuurisuuden hyväksyminen. Toiminnan tulee perusopetuksen tavoin edistää yhteisöllisyyttä, vastuullisuutta sekä yksilön oikeuksien ja vapauksien kunnioittamista. Toiminnalla on oma erityisluonteensa, sillä se perustuu vapaaehtoisuuteen ja sijoittuu lasten vapaa-aikaan.

2.1 Kodin ja koulun kasvatustyön tukeminen

Lapsen huoltajilla on ensisijainen vastuu lapsen kasvatuksesta. Ohjaajilla on aamu- ja iltapäivätoiminnassa ammatillinen vastuu lapsen kasvatuksesta. Koteja kannustetaan osallistumaan yhteistyöhön ja edistetään huoltajien aktiivista roolia. Ohjaajien työtä ohjaavana periaatteena on kasvatuskumppanuus, jolla tarkoitetaan ammattikasvattajien sitoutumista toimimaan yhdessä huoltajien kanssa lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen tukena.

Kodin ja koulun kasvatustyön tukeminen edellyttää keskinäiseen kunnioitukseen ja tasa-arvoisuuteen perustuvaa yhteistyötä. Aamu- ja iltapäivätoiminta ja perusopetus toimivat yhteistyössä ja kehittävät paikalliseen yhteistyöhön sopivia rakenteita ja toimintatapoja. Aamu- ja iltapäivätoiminta yhdessä oppilashuollon palveluita tuottavan henkilöstön kanssa tukee lapsen kokonaisvaltaista hyvinvointia ja koulunkäyntiä. Yhteisen päämäärän tulee näkyä myös yksittäistä lasta koskevien asioiden hoidossa. Avoin ja luottamuksellinen vuorovaikutus luo pohjan hyvälle yhteistyölle ja tiedottamiselle.

2.2 Hyvinvoinnin, tunne-elämän ja sosiaalisen kehityksen tukeminen

On tärkeää, että jokainen lapsi kokee olevansa arvostettu ja hyväksytty. Lapset tarvitsevat kaveripiiriin hyväksyntää ja tunteen ryhmään kuulumisesta. Yhdessä toimimalla opitaan sosiaalisessa vuorovaikutuksessa tarvittavia taitoja, kuten vastavuoroisuutta ja erimielisyyksien ratkaisua myönteisin keinoin. Lapsia ohjataan tunnistamaan erilaisia tunteita ja oppimaan niiden säätelyä. Ohjaajan myönteisellä suhtautumisella ja läsnäololla on suuri merkitys. Lasten rohkaisu ja

kannustaminen tukevat itsetunnon kehitystä, ja samalla lapset oppivat luottamaan omiin taitoihinsa.

Aamu- ja iltapäivätoiminnan tulee sekä kasvuympäristönä että ilmapiiriltään olla kiireetön ja turvallinen. Aamu- ja iltapäivätoiminnan aikana lapsilla tulee olla mahdollisuus sekä levähtämiseen ja rauhoittumiseen että ulkoiluun ja fyysiseen aktiivisuuteen.

2.3 Eettisen kasvun tukeminen

Aamu- ja iltapäivätoiminta tukee lasten eettistä kasvua ja käsitystä ihmisten yhdenvertaisuudesta. Aamu- ja iltapäivätoiminnassa korostuu lapsilähtöisyys. Jokainen lapsi nähdään arvokkaana yksilönä. Lapset ovat ikä- ja kehitysvaiheensa mukaisesti itsestään ja teoistaan vastuullisia. Eettisessä kasvatuksessa ja yhdenvertaisuuden tukemisessa on tärkeää erityisesti aikuisten antama malli ja ohjaus, ryhmän vuorovaikutussuhteet sekä arkipäivän tilanteissa kohdattavat eettiset kysymykset. Eettisessä kasvatuksessa hyödynnetään ryhmän vuorovaikutusta, eri tilanteisiin liittyviä keskusteluja, taiteen, leikin ja liikunnan tarjoamia mahdollisuuksia sekä esteettisiä kokemuksia ja toiminnallisuutta. Lasta ohjataan menettelytapoihin, joilla mahdollisia ongelmatilanteita voidaan käsitellä myönteisesti ja ratkaisukeskeisesti.

2.4 Osallisuuden edistäminen, tasa-arvon lisääminen ja syrjäytymisen ennaltaehkäiseminen

Aamu- ja iltapäivätoiminnassa tavoitteena on osallisuuden, yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen sekä sosiaalinen vahvistaminen. Toiminta toteutetaan niin, että se lisää lasten onnistumisen kokemuksia ja osallisuutta. Lasten tulee ikätasonsa mukaisesti saada itse osallistua yhteisten sääntöjen ja sopimusten muotoiluun ja saada kokemuksia osallisuudesta. Osallisuus, yhdenvertaisuus ja tasa-arvo ehkäisevät kiusaamista ja syrjäytymistä.

Huomiota kiinnitetään tukea tarvitsevien ja eri kulttuuritaustaisten lasten osallistumisen edistämiseen. Aamu- ja iltapäivätoiminnassa huolehditaan, että kukaan ei joudu muita huonompaan asemaan esimerkiksi etnisen alkuperänsä, sukupuolensa, ikänsä, uskontonsa tai vammansa vuoksi. Tavoitteena on, että jokainen lapsi saa oman kehitystasonsa ja tarpeidensa mukaista tukea ja ohjausta. Suunnittelussa ja toteutuksessa otetaan huomioon tyttöjen ja poikien kehityksen erot ja erilaiset tarpeet.

3 Toiminnan sisällölliset painotukset

Hämeenlinnan kaupunki haluaa tarjota koululaisille monipuolisesti painottunutta aamu- ja iltapäivätoimintaa. Aamu- ja iltapäivätoiminnan tuottajat määrittelevät omissa toimintasuunnitelmissaan toiminnan sisällölliset painotukset. Toimintaa ohjaavat kodin ja koulun kasvatustyön tukeminen sekä Opetushallituksen Perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteissa määritellyt tavoitteet. Näihin nojautuen tuottajat voivat laatia yhteistyössä kotien ja lasten sekä koulun kanssa toiminnalliset painotukset. Toiminnassa otetaan huomioon kouluvuoden ajallinen kierto, juhla-ajat ja koulun lukuvuosiohjelmassa olevat teemat.

Sisällöllisesti aamu- ja iltapäivätoiminta kootaan seuraavista kokonaisuuksista:

- leikki ja vuorovaikutus
- liikunta ja ulkoilu
- ruokailu ja lepo
- kulttuuri ja perinteet
- käden taidot ja askartelu
- kuvallinen, musiikillinen, kehollinen ja kielellinen ilmaisu
- mediataidot
- arkiaskareet, elinympäristö ja kestävä elämäntapa
- erilaiset tiedolliset ja taidolliset aihepiirit

(OPH: Perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteet 2011, muutokset 2025)

4 Toiminnan järjestämisen periaatteet

4.1 Toiminnan laajuus ja toiminta-aika

Aamu- ja iltapäivätoimintaa tulee tarjota joko 570 tuntia tai 760 tuntia koulun työvuoden aikana kullekin toimintaan osallistuvalla lapsella. (Perusopetuslaki 48 b § 4 mom.)

Hämeenlinnassa perusopetuslain mukaista koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintaa tarjotaan 760 tuntia lukuvuodessa (keskimäärin 4 tuntia/pv). Toimintaa järjestetään koulupäivinä klo 7–17 välisenä aikaan. Jos lauantai on koulupäivä, silloin toimintaa ei järjestetä. Yleisin järjestämisaika ajoittuu klo 11–17 välille.

4.2 Toimintaan hakeminen ja tiedottaminen

Aamu- ja iltapäivätoimintaa tarjotaan kaikille 1.–2. vuosiluokan oppilaille ja muiden vuosiluokkien osalta oppilaille, joilla on perusopetuslain mukainen kirjallinen päätös oppilaskohtaisen tuen toteuttamisesta tai oppilaalla on oppimiskykyyn vaikuttava vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite. (Perusopetuslaki 20 f § (1090/2024))

Valmistavan opetuksen oppilailla (valmo) on yhtäläiset oikeudet osallistua aamu- ja iltapäivätoimintaan. Tarvittaessa oppilaan luokka-asteen määrittelyssä asiantuntijana toimii opettaja, jolla on tieto oppilaan taidoista ja valmiuksista ikätaso huomioiden.

Aamu- ja iltapäivätoimintaan haetaan sähköisen järjestelmän kautta tai paperisella lomakkeella (lomake kaupungin verkkosivuilla). Hakeutumisessa korostetaan kotien sitoutumista ilmoitettuun toiminnan osallistumiseen. Hämeenlinnan kaupungin opetuspalvelut ilmoittaa aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämisestä, tuottajista, järjestämispaikoista sekä toiminnan alkamis- ja päättymisajankohdasta kaupungin verkkosivuilla. Lisäksi aamu- ja iltapäivätoimintaan hakemisesta tiedotetaan huoltajia Wilman, Päikyn ja MyIntegration -verkkosivun kautta.

Toimintaan haku aika seuraavalle lukuvuodelle päätetään vuosittain ja se alkaa peruskouluun ilmoittautumisen yhteydessä. Lapsia voidaan ottaa toimintaan mukaan ilmoittautumisjärjestyksessä hakuajan jälkeen, mikäli paikkoja jää vapaaksi perustetuissa ryhmissä. Jos ryhmä on täynnä, siirtyy hakemus jonoon. Paikkoja myönnetään sitä mukaa kun niitä vapautuu. Kouluun voidaan perustaa toimintakauden aikana lisäryhmä, mikäli lisäryhmälle on tarve ja minimiryhmäkoko toteutuu.

Huoltajalle toimitetaan päätöstiedote aamu- ja iltapäivätoimintaan hyväksymisestä.

Aamu- ja iltapäivätoiminnan tuottajat vastaavat käytännön toimintaan ja sen sisältöön kuuluvien asioiden tiedottamisesta kodeille, kouluille ja opetustoimen hallinnolle sekä muille yhteistyökumppaneille.

4.3 Toimintaryhmät ja osallistujien ohjautuminen niihin

Aamu- ja iltapäivätoimintaa järjestetään jokaisessa peruskoulussa, jossa vähintään seitsemän lasta on ilmoittautunut mukaan toimintaan. Toiminnan ohjaajia on oltava vähintään yksi alkavaa 15 lasta kohden. Oppilaat, joille on tehty tukea koskeva kirjallinen päätös perusopetuslain 20 c §:ssä

säädetyistä oppilaskohtaisista tukitoimista ja niiden järjestämisestä lasketaan ryhmissä kahden paikalle. Ryhmäkoko ei laske kuitenkaan alle 10 kaksipaikkaisten vaikutuksesta.

Haku aikana jätettyjen hakemusten pohjalta päätetään seuraavan lukuvuoden aamu- ja iltapäivätoimintaryhmät. Ryhmät muodostetaan opetustoimen hallinnossa.

Mikäli oppilaalla on perusopetuslain 20 i §:n mukainen oppimiskykyyn vaikuttava vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite tai oppilas kuuluu kehitysvammalakiin perustuvan erityishuolto-ohjelman piiriin, ja oppilaalle on sen myötä määriteltä aamu- ja iltapäivähoidon tarve, on oppilas oikeutettu hakemaan toimintaan tarpeen ilmetessä ja paikka toiminnasta myönnetään.

Muodostettujen ryhmien osallistujien määrää seurataan säännöllisesti. Jos aamu- tai iltapäivätoiminnassa osallistujien määrä syyslukukauden aikana putoaa alle seitsemän, ryhmän toiminta päättyy kalenterivuoden lopussa. Toiminnan järjestäjän on kuultava huoltajia ennen toiminnan mahdollista lopettamista ja selvítettävä toiminnassa jäljellä olevien lasten sijoittamista toiseen toimipaikkaan, jossa ryhmä on toiminnassa. Kuljetusta toiseen toimipaikkaan ei järjestetä Hämeenlinnan kaupungin toimesta.

4.4 Tukea tarvitsevat lapset

Aamu- ja iltapäivätoiminta voi tarvittaessa olla osa perusopetuksessa oppilaalle annettavaa oppimisen ja koulunkäynnin tukea. Oppilaat, joille on tehty päätös oppilaskohtaisista tukitoimista ja niiden järjestämisestä tai joilla on oppimiskykyyn vaikuttava vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite, ovat oikeutettuja hakemaan aamu- ja iltapäivätoimintaan koko perusopetuksen ajan. (Perusopetuslaki 20 c ja 20 i § (1090/2024), OPH: Perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteet 2011, muutokset 2025)

Ohjaajien työtä tuetaan tarpeen mukaan erityisopettajien ja oppilashuoltohenkilöstön antaman konsultaation avulla. On tärkeää, että koulussa nähdään aamu- ja iltapäivätoiminnan tarjoamat mahdollisuudet oppilaan koulunkäynnin ja oppimisen tukemiseen.

Kun aamu- ja iltapäivätoimintaan osallistuu tukea tarvitsevia lapsia, toiminnan ja ajankäytön suunnittelu ja selkeys sekä tilanteiden ennakointi ovat erityisen tärkeitä. Työskentelytapojen ja toimintaympäristön suunnittelussa tulee ottaa huomioon lasten ikä ja kehitysvaihe sekä yksilölliset tarpeet. Toiminnan tulee tukea itsetunnon ja omatoimisuuden kehitystä, sosiaalista kasvua sekä

itsenäistymistä lasten omien edellytysten mukaisesti. Lapsia kannustetaan aloitteellisuuteen ja aktiivisuuteen.

(OPH: Perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteet 2011, muutokset 2025)

4.5 Välipala, kulkeminen, vakuutukset

Toimintaan osallistuville lapsille tarjotaan välipala. Välipalat suunnitellaan monipuolisiksi ja niin, että ne noudattavat kansallisia ravitsemussuosituksia ja ottavat huomioon ruokailuun liittyvät erityistarpeet. Välipalan nauttimiseen liittyy myös kasvatuksellinen ohjaus, jolloin lapsia ohjataan tarkoituksenmukaiseen ateriaritmiin sekä hyviin ruokavalintoihin ja ruokailutapoihin kiireettömässä ympäristössä. (Perusopetuslaki 48 d §, OPH: Perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteet 2011, muutokset 2025)

Aamu- ja iltapäivätoimintaan ei järjestetä kuljetuksia. Jos huoltajat toivovat lapsensa osallistuvan muuhun kuin lapsen omalla koululla järjestettävään aamu- ja iltapäivätoimintaan, tulee huoltajien järjestää kuljetus itse. Tarvittaessa kuljetus järjestetään vammaispalvelulain piirissä oleville oppilaille, joille on laadittu erityishuolto-ohjelma.

Perusopetuslain 48 d §:n mukaan aamu- ja iltapäivätoiminnassa sattuneen tapaturman hoito tulee olla lapselle maksutonta. Toiminnassa mukana olevat lapset ovat vakuutettuja Hämeenlinnan kaupungin toimesta.

4.6 Myönnetyn paikan irtisanominen

Huoltajan tulee irtisanoa aamu- ja iltapäivätoimintapaikka aina kirjallisesti sähköisellä lomakkeella, joka löytyy kaupungin verkkosivuilta. Irtisanoutuminen astuu voimaan aikaisintaan seuraavan kuukauden alusta. Paikkaa ei voi irtisanoa takautuvasti. Paikan käyttämättä jättämistä ei tulkita paikan irtisanomisena.

4.7 Toiminnan ohjaajat

Aamu- ja iltapäivätoiminnassa tulee olla toiminnan järjestämistapa huomioon ottaen riittävä määrä ammattitaitoisia ohjaajia (Perusopetuslaki 48 e §). Aamu- ja iltapäivätoiminnan henkilöstön kelpoisuusvaatimukset on määritelty valtioneuvoston asetuksessa (115/2004). Jokaisessa aamu- ja iltapäivätoiminnan yksikössä on oltava vähintään yksi em. kelpoisuusvaatimukset täyttävä ohjaaja.

Aamu- ja iltapäivätoiminnassa ohjaajana toimimaan on kelpoinen henkilö,

- joka on suorittanut tehtävään soveltuvan korkeakoulututkinnon, opistoasteen tutkinnon, ammatillisen perustutkinnon tai sitä vastaavat aikaisemmat opinnot, ammattitutkinnon tai erikoisammattitutkinnon ja jolla on koulutuksen yhteydessä hankittu tai kokemuksella osoitettu taito toimia lapsiryhmän ohjaajana taikka
- jolla on kelpoisuus antaa luokanopetusta, esiopetusta, erityisopetusta tai aineenopetusta tai toimia oppilaanohjaajana.

Vastaava ohjaaja vastaa päivittäisestä toiminnasta. Vastaavalla ohjaajalla on päävastuu suunnitelmien tekemisestä ja lapsiryhmästä sekä toiminnan ohjaamisesta.

Ohjaajien rikostaustan selvittämisessä noudatetaan lakia Lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä (504/2002 ja 1138/2003).

Aamu- ja iltapäivätoiminnan henkilöstö ei saa ilmaista sivullisille lasta ja hänen huoltajaansa koskevia salassa pidettäviä tietoja tai luovuttaa salassa pidettäviä asiakirjoja.
(OPH: Perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteet 2011, muutokset 2025)

Palveluntuottajat vastaavat ohjaajien perehdytyksestä sekä siitä, että ohjaajien resurssointi on toimintasuunnitelman mukainen, vastuuhjaajien kelpoisuusehdot täytyvät ja lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittäminen on toteutettu säädösten mukaisesti. Hämeenlinnan kaupunki vastaa velvoitteiden toteutumisesta oman henkilöstön osalta.

4.8 Toimintatilat

Aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämisen ehtona on, että toiminta tapahtuu lapselle turvallisessa ympäristössä (Perusopetuslaki 48 d §). Tiloina voidaan käyttää koulun tiloja tai tuottajan omia tiloja, joissa turvallisuuskriteerit täyttyvät, ja jotka soveltuvat toiminnan järjestämiseen (OPH: Perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteet 2011, muutokset 2025). Kouluissa tapahtuvaan toimintaan tuottajat saavat koulun tilat käyttöönsä veloituksetta. Koulun tilojen käytöstä päättää rehtori yhdessä opetuksen hallinnon kanssa. Tuottaja on velvollinen huolehtimaan, että tilat, toiminnassa käytettävä kalusto ja välineet säilyvät kunnossa.

Jos tuottaja järjestää toimintaa omissa tiloissaan ja jos lasten siirtyminen on toiminnan kannalta tarpeen, tuottaja on velvollinen vastaamaan myös lasten turvallisesta siirtymästä ja sopimaan tästä lasten huoltajien kanssa. Koulukuljetukset määräytyvät toimintaan osallistuvan lapsen kohdalla perusopetuslain ja kunnan päättämien kriteerien mukaisesti.

4.9 Toimintamaksu ja maksun periminen

Kunta päättää aamu- ja iltapäivätoiminnasta perittävien kuukausimaksujen määrästä, joka saa olla 760 tunnin (4 tuntia/päivä) osalta enintään 160 euroa (Perusopetuslaki 48 f §).

Hämeenlinnan kaupunki perii aamu- ja iltapäivätoimintaan toimintaan osallistuvien lasten huoltajilta toimintamaksun, joka sisältää toiminnan ohjauksen, välipalat, materiaalit sekä vakuutuksen. Iltapäivätoiminnan toimintamaksu on 120 €/kk riippumatta päivittäisen käytön määrästä. Jos lapsi osallistuu iltapäivätoiminnan lisäksi aamupäivätoimintaan, peritään lisämaksua 20 €/kk. Jos lapsi osallistuu pelkästään aamupäivätoimintaan, on kuukausimaksu 60 €.

Huoltajien on ilmoitettava etukäteen hyvissä ajoin palveluntuottajalle lapsen osallistumisesta ja osallistumisessa tapahtuvista muutoksista.

Perusopetuslain 48 f §:ssä on määritelty aamu- ja iltapäivätoiminnan maksujen perimisestä:

- Maksu voidaan periä jokaiselta sellaiselta kuukaudelta, jona lapsi osallistuu aamu- tai iltapäivätoimintaan
- Jos lapsi osallistuu iltapäivätoimintaan enintään 10 päivänä kuukaudessa, peritään vain puolet maksusta
- Jos lapsi ei sairautensa vuoksi voi kalenterikuukauden aikana osallistua aamu- tai iltapäivätoimintaan yli 10 päivänä, maksusta peritään vain puolet
- Jos sairaudesta aiheutuva poissaolo kestää koko kalenterikuukauden, ei aamu- ja iltapäivätoiminnan maksua peritä
- Jos lapsi ei muusta syystä osallistu toimintaan koko kalenterikuukautena, maksuna peritään puolet kuukausimaksusta
- Toimintaan osallistumisesta ei voida periä muita maksuja

Lisäksi:

- Mahdollisilta kesäkuun toimintapäiviltä ei asiakasmaksua peritä
- Koulujen loma-aikoja ei laskutuksessa hyvitetä

4.10 Maksuvapautus

Huoltajilla on mahdollisuus hakea maksuvapautusta toimintamaksusta, mikäli perhe saa toimeentulotukea tai perheen taloudellinen tai sosiaalinen tilanne sitä edellyttää. Myönnetystä toimeentulotuesta on esitettävä päätös, muussa tapauksessa perheiden on tehtävä tuloseselvitys perheen kaikista tuloista ja tuista.

Perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan toimintamaksun perimättä jättämistä koskeva päätös tehdään perhekoon ja perheen bruttotulojen perusteella. Maksuvapautuksen perusteena käytettävät tulorajat perustuvat varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista annetun lain mukaisiin varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen tulorajoihin. Tulorajat löytyvät Hämeenlinnan kaupungin verkkosivuilta, Varhaiskasvatuksen asiakasmaksut –sivulta. Hakijalla on velvollisuus ilmoittaa tulotiedot kirjallisesti liitteineen myös kesken toimintavuoden, mikäli perheen tulot muuttuvat. Hakijan on ilmoitettava myös muutoksista, mikäli perheen koko muuttuu. Jos asiakasmaksun perimättä jättämisestä koskeva päätös on perustunut perheen antamiin virheellisiin tietoihin, päätös voidaan kumota ja maksuja vaatia takautuvasti.

Maksuvapautus myönnetään aikaisintaan sen kuukauden alusta alkaen, kun hakemus on liitteineen saapunut opetustoimen hallintoon. Maksuvapautusta ei myönnetä takautuvasti. Päätös maksuvapautuksesta tehdään enintään lukuvuoden loppuun saakka.

Maksuvapautusta haetaan kirjallisesti maksuvapautuslomakkeella, joka löytyy Hämeenlinnan kaupungin verkkosivuilta. Päätös maksuvapautuksesta lähetetään huoltajalle.

4.11 Maksamatta jääneet toimintamaksut

Mikäli lapsen toimintamaksu jää maksamatta, voi Hämeenlinnan kaupunki siirtää laskut perintään. Jos huoltaja ei perinnästä huolimatta maksa laskuja ja maksamattomia laskuja on vähintään kahdelta kuukaudelta, on kaupungilla oikeus irtisanoa aamu- ja iltapäivätoiminnan paikka ja tarjota vapautuvaa paikkaa jonossa olevalle lapselle. Paikkaa voi hakea uudelleen, kun maksamatta jääneet maksut on suoritettu. Jos aamu- tai iltapäivätoiminnasta lapselta perittävää

maksua ei ole suoritettu eräpäivänä, Hämeenlinnan kaupunki saa periä vuotuista viivästyskorkoa eräpäivästä lukien siten kuin korkolaissa säädetään (Perusopetuslaki 44 § 2 mom.).

Asiakasmaksu saadaan periä ilman tuomiota tai päätöstä siten kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin annetussa laissa säädetään (Perusopetuslaki 44 § 3 mom.).

5 Turvallisuus- ja pelastussuunnitelma

Toimintapaikassa tulee olla voimassa oleva turvallisuus- ja pelastussuunnitelma.

(OPH: Perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteet 2011, muutokset 2025)

Kouluilla järjestettävässä aamu- ja iltapäivätoiminnassa turvallisuus- ja pelastussuunnitelma sisällytetään koulun turvallisuus- ja pelastussuunnitelmaan ja se päivitetään lukuvuosittain.

Päivittämisestä vastaa rehtori. Jos toimintaa järjestetään palveluntuottajan omissa toimintapaikoissa, palveluntuottaja on velvollinen tekemään oman turvallisuus- ja pelastussuunnitelman ja toimittamaan sen opetuksen hallinnolle tiedoksi.

Toimintaan osallistuvien ohjaajien tulee perehtyä toimipaikkakohtaisiin ohjeisiin ja pelastus- ja turvallisuussuunnitelmiin. Ohjaajat huolehtivat lasten ohjeistamisesta. Pelastautumista on hyvä harjoitella yhdessä lasten kanssa. Toimipaikoissa myös ulkotilojen turvallisuuteen ja lapsiryhmän valvontaan tulee kiinnittää erityistä huomiota.

6 Toiminnan koordinointi ja yhteistyö eri tahojen kanssa

6.1 Yhteistyö palveluntuottajien kanssa

Toiminnan järjestäjä (Hämeenlinnan kaupunki) on vastuussa siitä, että aamu- ja iltapäivätoiminta on perusopetuslain sekä muiden toimintaa ohjaavien säädösten mukaista. Toiminnan järjestäjällä on oikeus suorittaa valvontaa palvelun tuottajien toimintaan esim. järjestämällä valvontakäyntejä tai pyytämällä selvitystä toimintaan liittyen.

Palveluntuottajat laativat lukuvuosittain toimintasuunnitelman tilastointipäivään 20.9. mennessä. Toiminnan järjestäjä kutsuu palveluntuottajat toimintakaudella säännöllisesti pidettäviin yhteistyökokouksiin, joissa käsitellään toiminnan sujumista, kehittämistä, koulutustarpeita ja arviointia. Toiminnan järjestäjän aloitteesta pidetään toimintakauden jälkeen yhteinen arviointitilaisuus.

6.2 Yhteistyö kotien kanssa

Palveluntuottajat ovat velvollisia tekemään tiivistä yhteistyötä kotien kanssa niin, että toiminnan tavoitteet sekä sisältö ovat kotien tiedossa ja lasten yksilölliset tarpeet palveluntuottajien tiedossa. Sama velvoite koskee kaupungin omaa aamu- ja iltapäivätoimintaa.

6.3 Yhteistyö koulun kanssa

Aamu- ja iltapäivätoiminnan palveluntuottajat ja koulut ovat velvollisia tekemään tiivistä yhteistyötä keskenään. Palveluntuottajat pitävät koulujen kanssa yhteistyökokouksen, jossa käsitellään toiminnan tavoitteet, ryhmien muodostaminen, toiminta-ajat, toimintaa ohjaava henkilöstö, käytettävissä olevat tilat ja välineet, välipalakäytännöt, vastuukysymykset, koulun ja palveluntuottajien välisen viestinnän käytännöt sekä toiminnan yhteinen suunnittelu ja arviointi. Yhteistyöneuvottelussa otetaan huomioon koulun lukuvuositavoitteet, mm. eri teemapäivät ja koulun juhlat.

Sekä koulu (opettajat) että aamu- ja iltapäivätoiminnan tuottajat (ohjaajat) ovat velvollisia salassapitovelvollisuuden rajoissa ilmoittamaan toisilleen ja huoltajille, jos toimintaan osallistuvan lapsen terveydentilan havaitaan vaativan asiantuntija-apua tai muita osallistumisen kannalta huomioon otettavia seikkoja. Lapsen hyvinvoinnin turvaaminen on kummankin osapuolen velvollisuus.

7 Toiminnan arviointi ja tilastointi

Perusopetuslain 21 §:n mukaan opetuksen järjestäjän tulee osallistua ulkopuoliseen toimintansa arviointiin. Laki velvoittaa perusopetuslain mukaista koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintaa järjestäviä kuntia osallistumaan Opetushallituksen valtakunnalliseen seurantakyselyyn.

Hämeenlinnan kaupunki teettää joka lukuvuosi toiminnassa mukana olevien lasten huoltajille tai lapsille palvelukyselyn, jolla selvitetään tyytyväisyyttä aamu- ja iltapäivätoimintaan ja sen kehittämiskohteita. Palvelukyselyn tulokset julkaistaan Hämeenlinnan kaupungin verkkosivuilla. Hämeenlinnan kaupungin ja palveluntuottajien yhteistyötapaamisessa toimintakauden jälkeen palvelukyselyn tulokset käydään läpi yhteisesti.

Aamu- ja iltapäivätoiminnan tuottajat ovat velvollisia arvioimaan toimintaansa lukuvuosittain lapsille ja vanhemmille suunnatuilla asiakaskyselyllä yhteistyössä toiminnan järjestäjän kanssa,

muulla tavoin saatuun palautteeseen perustuen ja itsearvioinnilla, sekä laatimaan toiminnasta arviointikuvaukset toimintakausittain. Arviointien tulokset otetaan huomioon seuraavien toimintakausien suunnittelussa ja järjestämisessä.

Perusopetuksen hallinto kerää syyskuussa ja tammikuussa tilastotiedot aamu- ja iltapäivätoiminnan yksiköiltä. Aamu- ja iltapäivätoiminnan tilastotiedot on ilmoitettava vuosittain 20.9. tilanteen mukaan Opetushallitukselle. Kevätlukukauden osalta tilastotiedot kootaan 20.1. tilanteen mukaisina.

8 Talous

Lakisääteisten toimintamaksujen lisäksi kaupunki saa aamu- ja iltapäivätoiminnasta aiheutuviin kustannuksiin opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaista valtionosuutta, joka perustuu tilastointipäivien (20.9. ja 20.1.) mukaiseen osallistujaraportointiin. Valtionosuuden ja asiakasmaksujen ylittävät kustannukset katetaan sivistys- ja hyvinvointilautakunnan talousarviosta.

9 Sopimukset

Palvelun hankinnan edellytyksenä on, että toiminnan järjestäjä (Hämeenlinnan kaupunki) ja palveluntuottaja tekevät hankintalain mukaisen sopimuksen. Mahdollisesta avustamisesta päätetään hallintosäännön mukaisesti ja laaditaan sitä koskeva yhteistyösopimus.

10 Yhteistyö, markkinointi ja sponsorointi

Aamu- ja iltapäivätoiminnassa voidaan tehdä monipuolisesti yhteistyötä eri yhteisöjen, yhdistysten ja yritysten kanssa. Yhteistyö mahdollistaa monipuolisen toiminnan järjestämisen. Yhteistyötä pyritään tekemään mahdollisuuksien mukaan myös harrastekerhoja ylläpitävien tahojen kanssa. Kaikesta tehtävästä yhteistyöstä on aina tiedotettava lasten vanhemmille. Yhteistyössä tulee noudattaa koulujen ja oppilaitosten sekä yritysten ja yhteisöjen välisestä yhteistyöstä, markkinoinnista ja sponsoroinnista annettua ohjeistusta.

Aamu- ja iltapäivätoiminnassa ei saa jakaa, pitää esillä tai saatavilla mainoksia, esitteitä tai muuta mainosmateriaalia eikä erityistä maailmankatsomuksellista tai tunnustuksellista materiaalia.

(Koulujen ja oppilaitosten sekä yritysten ja yhteisöjen välinen yhteistyö, markkinointi ja sponsorointi, Opetushallitus ja Kuluttajavirasto, muistiot 2014:3)

11 Toimintasuunnitelman päivittäminen

Tämä toimintasuunnitelma on voimassa toistaiseksi 1.12.2025 alkaen. Se päivitetään, jos aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämisessä tapahtuu muutoksia, jotka edellyttävät sivistys- ja hyvinvointilautakunnan päätöksen.

LIITE 1: Lasten aamu- ja iltapäivätoiminta ohjaavat lait ja säädökset

- Perusopetuslaki (8 a /628/1998)
- Perusopetuslaki 30 § 1 mom. (1090/2024)
- Perusopetuslaki 44 § (628/1998)
- Laki perusopetuslain (628/1998) muuttamisesta nro 1136/2003, 1081/2006, 1090/2024
- Laki opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta (2009/1705)
- Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä (504/2002)
- Asetus opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista (986/1998, 9 a § 2004/115)
- Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista (2016/1397)
- Kuntalaki (2015/410)
- Perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteet 2011, muutokset 2025 (Opetushallitus)
- Koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaajan ammattitutkinto 1.1.2005
- Koulujen ja oppilaitosten sekä yritysten ja yhteisöjen välinen yhteistyö, markkinointi ja sponsorointi (Opetushallitus ja Kuluttajavirasto, muistiot 2014:3)
- Hämeenlinnan kaupunginvaltuusto 24.5.2004 10 §